

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і ври не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорулицьки). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Рекламці неопечатані вілні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Заране нової доби в Росії.

(+) В день Преображеня Господнього появили ся довго вижиданий, кілька раз заповіданий а відтак усе відрочуваний маніфест царя Миколи II, котрим Росія має переобразити ся в конституційну державу. Хто мав се на тямці, що виріб постанов для державної думи поручено було міністрови Булігінови, той не дізнав ніякого розчарованя після прочитаня сих постанов, бо крім того сей вибір Булігіна мав бути ще справлений міністерскою конференцією в Петергофі, отже нічого дивного, що в тім виробі не могли найти місця домаганя висловлені зборами земців в Москві. Оповіднені постанови про державну думу не є отже конституційно в європейським розуміню слова, котра виразно означувалаб поділ влади між царем а народом, не мають они зовсім метою зносити самовладу. Царський маніфест, споруджений, як відомо, закостенілим в чиновничих поглядах Победоносцевом, виразно означає, що «основна, самодержавна влада» має бути й на дальнє збережена, а державна дума не є законодавчим, лише дорадним тілом, она має переглядати державний бюджет, але не ухвалювати, а всі дотеперішні інституції і власти державні мають і на дальнє остати. Законодавчу владу справує як доси цар, а наколи дума предложений їй закон відкине двома третинами голосів, то закон сей вертає до дотичного міністерства а за згодою царя і на домаганє міністерства має бути знов предложений думі.

Видані отже постанови про державну думу є лише слабенькою тінию конституції, котрою могутнє все ще в Росії чиновництво радоби зацитькати рішучі домаганя конституційного руху. А як могутнє в Росії чиновництво, показує найкраспєта обставина, що московський генерал-губернатор Дурново висловив зовсім рішучо земцям, що у него явили ся, що справу державних реформ треба уважати яко полагоджену царским маніфестом. Тимчасом в царским маніфесті виразно сказано, що цар застерігає собі в будуччині розширенє думи і в потребі видасть відповідні розпорядки а так само признано думі право предклатати зміни законів. Але мимо того генерал-губернатор відгрожує ся, що не допустить ніяких зборів земців, хоч як раз такі збори могли би багато причинити ся до проясненя і хосенних нарад державної думи, а позаяк земства зложені з поважних людей, отже се було би найкраспєтою порукою, що справи були би ведені в поважнім дусі. Одначе чиновництво вихисноує появу царского маніфесту в тій цілі, щоби згнобити всякі збори земців.

Ціла боротьба конституційна в Росії змагає до усуненя згубного впливу чиновництва, котре довело Росію до такого страшного занепаду, який проявив ся в цілій наготі в східно-азійській війні. Але чиновництво зуміло справу так повернути, начеб тут не розходило ся о усуненє погубного впливу чиновництва, а лише о об-

меженє царської самовлади і длятого маніфест голосить, що царска самовлада має бути збережена, а в дійности зберігає ся тут погубний для держави вплив зопсованого російского чиновництва, поки ще грізніші зворушеня не підорвуть зовсім єго впливу. Державна дума, котра не має права ухвалювати законів і податків, котрої члени не признані нетикальними, не буде мати значіня перед лицем чиновництва, бо не може нічого змінювати, нічого поправити.

Одначе якнебудь державна дума російска є лише слабою тінию парламенту справдешнього, всеж таки є се перший степен до конституційної управи, яка мало помалу вйде в жите в російським царстві. Цар не хоче зробити повної уступки, всеж таки уступає перед волею народу, позаяк рух конституційний прибрав такі розміри, що дальнє опирати ся домаганям загалу було трудно. А треба і се додати, що сей рух розвинув ся в Росії мимо недостачі свободи дневникарства, мимо страшного гнету адміністрації, отже нині, коли в державній думі буде дана спрмога промовляти прилюдно, хоч з такими обмеженнями, та всеж таки прихильники конституційного устрою зуміють здобути собі послух. Вправді не мають там горожани обезпечених таких прав, які у нас признані основними законами державними, але нема сумніву, що переогодом і се осягне населенє російского царства.

Нема також сумніву, що недасть ся надовго удержати централістична форма управи Росії з одинокою державною думою і що переогодом ті складові часті, з яких виросла нинішня російска держава, діждуть ся своїх конституційних тіл. При тих величезних просторах, при так численім і ріжнороднім населеню і ріжнім степені єго просьвіти, при ріжнородности інтересів поодиноких частий складових буде Росія приневолена поробити уступки в користь автономії країв і скорше чи пізнійше також Україна осягне признанє тих домагань, які висловлено на недавних зборах всеукраїнських в Полтаві.

Царський маніфест про народну думу.

Організація державної думи.

(Конець).

40. арт. Коли член думи нарушить порядок, може бути усунений з засіданя або на якийсь час виключений з думи до означеного речинця. Член думи може бути усунений з засіданя на основі ухвали комісії або повної думи, підчас коли виключенє з думи на якийсь час може наступити лише на основі ухвали повної думи. — 41. арт. На засіданя думи і єї комісії публіка не має вступу. — 42. арт. Президент думи має право допустити на засіданє думи репрезентантів преси з вїмком тайних засідань. Однак може допустити лише по одному репрезентантові з кожного дневника. — 43. арт. Президент думи має право зарядити тайнє засіданє, коли дотичний міністер, що предложив дану справу під

наради, заявить, що є вона державною тайною. — 44. арт. Звіти із всїх повних засідань думи, списувані записаними стенографами, можуть бути за дозволом президента думи оповіщені в дневниках. Виключені з того звіти з тайних засідань. — 45. арт. Звіти з тайних засідань можуть бути оповіщені в цілости або в часті за дозволом президента думи, коли він зарядив тайнє засіданє, а за дозволом міністра, коли тайнє засіданє заряджено на домаганє міністра.

46. арт. Міністер чи там шефи відділів можуть кожної хвилі відкликати справу предложєну думі. Відповідно до справ, порушених за власною законою ініціативою думи, може міністер або шеф департаменту лише тоді відкликати ту справу, коли повнє засіданє думи згодить ся на то зарядженє. — 47. арт. Ухвалою думи треба уважати кожну єї опінію, іриняту більшостію членів. В тій резолюції мусить бути зазначенє рішучо, що дума не годить ся на предложений проєкт закона. Предложені думою зміни мають бити сформуловані докладно. — 48. арт. Передискутовані думою проєкти законів мають бути предклатані державній раді разом з відповідними ухвалами. По укінченю нарад в державній раді єї ухвала разом з ухвалою думи буде предложена цареві з вїмком случайв, зазначених в 49. арт. — 49. арт. Проєкти закона, відкинені більшостію двох третих голосів на повних засіданях думи і державної ради, будуть відослані до дотичного міністерства в цілі нового передискутованя до законодатних нарад, коли цар згодить ся на се. — 50. арт. На случай, колиб рада державна не могла прийати ухвали думи, може бити дотична справа на основі ухвали повного засіданя предложеною спеціальній комісії, котрої членів вибирає ся на повнім засіданю думи і ради державної з обох тіл. Та комісія працює під проводом президента ради державної або шефа одного з департаментів, а має на цілі довести до злагоди погляду ради державної з ухвалою думи.

51. арт. Еляборат тої спеціальної комісії, що містить в собі порозумінє межі розпорядженєм державної ради а ухвалою думи, буде предложений повному засіданю думи, а відтак повному засіданю ради державної. Коли спеціальна комісія не доведе до порозуміня, справа має бити відослана на повнє засіданє ради державної. — 52. арт. На случай, коли не можливо відбути засіданє думи задля недостаточі комплету, наради мають бити відложені до слідуєчого засіданя, що має відбутися найдальше за два тижні. Колиб по сїм речинци якась справа з причиви недостаточного числа членів не могла знов прийти під дискусию, то дотичний міністер має право віднести ся до ради державної без конечности до жданя на ухвалу думи. — 53. арт. Коли цар міркує, що наради думи над приділенім їй предложєнем завандо проволікають ся, має державна рада визначити остаточний речинець, до якого дума має справу порішити. Коли, би всеж таки дума не повзяла ніякої ухвали, то державна рада буде могла радити над тою квестією, не оглядаючи ся на ухвалу думи. — 54. арт. Внесеня о зміну єствуючого закона мають бити доручені письменно президентови думи членами думи. Коли таке внесенє підписанє принайменше 30 членами, то президент думи мусить то внесенє приділити відповідній комісії. — 55. арт. Час нарад над подібними внесенями має бити поданий до відо-

мости міністра чи там шефа департаменту, котрому має ся доручити відпис внесення. — 56. арт. Коли міністер або шеф департаменту в порозуміню з думою уважан доконечним внесення, зміну або оповіщеня закона, то обіймає він переведеня сеї квестиї в законодатній дорозі. — 57. арт. Коли міністер не годить ся на таке внесення, ухвалене комісією, а дума на пленарнім засіданю прийме его більшостию двох третих голосів, то ціла справа мусить бути звернена до ради державної а відтак до царя. Коли цар зарядить дальше законодатне трактованя справи, то остаточне виладженя проєкту має бути поручене міністрови чи там дотичному шефови відділу.

58. арт. Інтерпеляції в справі діяльності міністрів або шефів секцій а також функціонарів, що до котрих заходить підозрінє, що нарушили закон, мають бути вручені президентови думи членами думи на письмі. В тій інтерпеляції має бути сказане, котрий закон і під яким зглядом був нарушений. Коли інтерпеляцію підпише бодай 30 членів, то президент мусить предложити її повній думі. — 59. арт. Коли інтерпеляцію прийнято більшостию голосів, мусить бути предложена міністрови або шефови секції. — 60. арт. Найдальше до місяця по прийнятю інтерпеляції мусять міністри або шефи відповідних секцій дати поясненя або подати причини, задля котрих не можуть дати поясненя. — 61. арт. Коли дума більшостию двох третин голосів не признаєть відповіді на інтерпеляцію достаточною, справа буде предложена державною радою цареві.

62. арт. Подробиці внутрішньої організації думи будуть подані до загальної відомости сенатом.

Виборча ординація в Росії.

Виборча ординація „Государственной Думи“ обнімає слідуєчі загальні постанови:

Вибори до думи муть переводити ся 1) в провінціях і територіях, 2) в слідуєчих містах: Петербург, Москва, Баку, Астрахан, Варшава, Вильно, Воронеж, Єкатеринослав, Іркутск, Лодз, Нижній Новгород, Одеса, Орел, Рига, Ростов над Доном, Самара, Саратов, Ташкент, Тифліс, Тула, Харків, Ярослав.

В Польщі, Сибірі, Кавказі, Туркестані і в кількох інших провінціях вибори відбудуть ся після спеціальних постанов.

Число членів думи для кожної губернії, для кожної провінції чи міста є установлене в спеціальнім зіставленю. Загальне число вибраних виносить 412, з того 28 вибраних містами. Вибір членів думи в провінціях і територіях буде переводити ся провінціональними зборами виборчими, що складати ся муть з виборців, які 1) стануть вибрані властителями дібр в дистриктах, 2) міскими виборцями, 3) повновласниками сільських громад і ставиць.

Загальне число виборців в кожній провінції є установлене в спеціальнім зіставленю. Збори виборців числять в обох головних містах по 160, в інших вичислених містах по 80 членів.

Від виборчого права виключені: жінцини, мужчини низше 25 літ, слухачі научних заведень, військові і приважені до маринарки в чинній службі, як також номади і заграничні піддані, дальше особи карані за злочин, неплательські, або дезерцію. — Крім сего не беруть уділу в виборах губернатори, віцегубернатори, префекти поліції і їх помічники в тих місцевостях, де сповняють свої функції. Жінцини можуть вибирати з порученя мужів і синів. Батьки можуть відступити виборче право синам. У виборчих зборах беруть уділ: властители дібр, подані в дотичнім дистрикті в спеціальнім зіставленю виміру; дальше властители гірничих підприємств, подані в спеціальнім виказі виміру; властители промислових підприємств вартости 15.000 рубл., члени клиру, які в дотичних дистриктах посідають церковні маєтності.

В міських виборчих зборах беруть уділ особи, що посідають недвижимість вартости щонайменше 1500 рублів, як також промисловці першої категорії.

З вичислених на початку регуляміну міст, беруть уділ в виборчих зборах властители міських недвижимостей вартости принайменше 3000 рублів в обох головних містах, і 1500 рублів в інших виборчих містах, дальше промисловці пер-

шої категорії, особи, платячі податки від чинностей X категорії.

Вибори відбувають ся під надзором міністра внутрішних справ, губернаторів і префектів поліції. До виборів в наведених містах в кожній поодинокій області буде отворена спеціальна виборча комісія, аложена з голови і 2 бурмістром змежи управнених до голосованя вибраних осіб. Вибір відбуває ся тайно при помочи жеребів. Вибірчі збори міст і провінцій вибирають установлене число членів думи і то рівнож тайно посредством жеребів. Членами думи можуть бути тільки такі вибрані особи, які на се згодили ся. Державні урядники можуть тільки під тим услівєм прийняти вибір, що рівночасно зрезиґнують зі свого уряду. Кандидувати до думи можна тільки в місці виборчих зборів, в місті або на провінції. Тільки такі особи можуть стати вибраними, які володіють вповні російською мовою.

Перші літа народного шкільництва за панованя Марії Тереси.

Цісарева Марія Тереса обняла на підставі патенту з 11. вересня 1772 в посіданє Галичину і Володомірію (Льодомерію) по першим поділі Польщі.

Заряд краю обняв граф Іван Антін в. Перген з задержанем титулу і становиска міністра внутрішних справ.

До першого приїзду цісаря Йосифа II. до Галичини занимало ся правительство справами заряду, тож перні розпорядженя цісарского комісаря обняли оголошенє загальної амністії, запевненє свободи вправ реліґійних, покликанє всіх більших властителів до повороту в протягу чотирох тижнів під загроженем конфіскації, усеунє республіканських урядів, управильненє і охорона заряду королівских дібр, стяганє податків.

Одні розпорядженя слідували за другими, а важнійші з них обнімали заказ вимандруваня з країв, наказ управи опущених піль, заведенє в цілім краю рівних-мір і ваг, спис Жидів, зладженє катастру, установленє апелляційного і найвисшого суду губерніяльного у Львові, порто листів, справу лікарську, зарядженя ветеринарній, заказ підкупства урядників, видаванє паспортів, урядженє курсу для лікарів, хірургів і поліжизць.

Наводимо ті розпорядженя, аби виказати, як правительство стреміло до перетвореня управи краю і введеня реформ. О шкільництві наразі нема мови, хотия в Австрії розпочинаєть реформа народного шкільництва, вводжуваня через Фельдбергера і его учеників, особливо в Чехах через Кіндерманна.

В тім часі приїзджаяє цісар Йосиф II. до Галичини і дає графови Пергенови 154 питань в справі уладженя Галичини до відповіді. Відповідь на сі питання занимає обемистий операт, котрий до кількох тижнів зістав зладжений і цісар Йосиф II. передав его князеви Каввіцови в Відні.

Коли 18. вересня цісарский повновласник барон Кароль Ревідский довів до відступленя занятых країв королем Станиславом Понятовским і польским соймом в Варшаві, видано патент звиваючий підданих до складаня присяги вірности і повороту з еміґрації. До сего визначено речинєць трех місяців.

По Пергені наступив Андрій граф Гадік, а в пів року пізнійше Генрик граф з Аверсперґ. В Відні засновано ц. к. галицько-льодомерську надвірну канцелярію, котра мала заступати справу краю безпосередно перед престолом. Канцелярія та існувала заледви два літа, 1776. року зістали єї справи получені з чєско-австрійською надвірною канцелярією.

Перні зарядженя, як ми вже бачили, мали на цілі управильненє справ краю і урядженє его подібно як других країв коронних. В справі шкільництва бачимо вже між 154 питаннями від 81—84 порушені справи.

Відповідь на сі питання, дава графом Пергенем, звучала:

В Галичині бракує шкіл в многих місцях

цілком, або суть в нужденнім стані. Треба би до Галичини прислати людей обізнаних з народним шкільництвом, або ще лучше учеників з Галичини післати до Відня, найлучше т. зв. Васерпольків, бо ті троха уміють по німецьки. Що до устрою шкіл і установлюваня учителів то доперва може з часом висказати гадку, уважає однак, що се буде тягаром для громад. Щоби учитель був вправним музиком, того не потреба жадати в Галичині.

Року 1774. по знесеню ордену Єзуїтів одержав 25. січня галицький надвірний канцлер граф Врбна порученє устрою шкільництва народного. На рескрипт сеї відповіді граф, що справа ще передвчасна і просив о звільненє. Цісарева Марія Тереса узнала доказ передвчасности, але поручила приготовавчу працю. В тій цілі прислано до молодої галицької губернії Івана Христофа в. Коранду. Урядників взагалі прислано до Галичини з Чех і Моравії і переважна їх часть належала до старої австрійської адміністрації. Справами шкільними мав зайяти ся згаданий І. Х. в. Коранда, тож вислав Адальберта Гвеліна, кандидата духовного стану, Івана Михайла Плята і Казимира Вольфайля до Кіндермана, звісного педагога в Кавнітц в Чехах, а також старав ся, аби міг дістати самого Кіндермана на кілька літ до Галичини.

Мимо представленя гр. Врбни прислано до губернії 2. січня 1775 загальний патент шкільний з порученем, аби о скільки нова метода може тут бути ужита — старати ся ю ввести в школах.

Вже в другій половині сего місяця був Коранда готовий з сею працею, а по прийнятю її на засіданю губернії, відіслано до Відня.

В сім письмі звернув Коранда увагу Відня, що в Галичині маєсь до діла не з самою мовою польською, але в більшій часті краю, в так званім палатинаті червоно-руським з мовою рода російского або ілїрійского. В третій часті сего справоздава порушив справу реліґії.

(Конець буде.)

Мир чи війна?

Оголошенє конституційного маніфесту і покінченє мирових переговорів — збули ся одного дня в пятницю перед Спаским празником і тим самим заострили заінтересованє цілого світа до найвисшої степені. Передовсім заходить питанє, чи не стоять оба факти з собою в звязи, чи ся кришка свободи, яку цар уділив своїм народам, не має стати тільки дрібною осолодою до гіркої чари дальшої війни?

Бо справа мира стоить в Портсмуті зовсім не світло. В пятницю раджено до ночи і не дійшовши до згоди на XI артикулі, полагоджено відтак слідуєчий і послідний XI артикул. Тим способом не осягнуто згоди що до трех артикулів, іменно IV, IX і XI, а о скільки кореспондентам удало ся висондувати від членів конференції, ті артикули дотичать відступленя Сахадіну, ограниченя морської сили Росії на Далекім Сході та видачі інтернованих російских кораблів в чужих пристанях і вкінці воєнного відшкодованя. На ті услівя Вітте не хотів ніяк згодити ся, уважаючи їх понижуючими для Росії і зажадав остаточного виготовленя протоколів та сконстатованя ріжниць, які заходять між переговорюючими сторонами. Слідуєче засіданє відрочено в сій цілі до вітвірка, а до сего часу можуть прийти і дальші розпорядженя з Петербурга і з Токію, куди повновласники зараз в пятницю в довгих депешах донесли про остаточний стан справи.

В Токію має панувати дуже оптимістичний настрої, іменю так правительственні круги, як і загал населеня певні, що прийде до заключеня мира і то на услівях Япанії, бо Росія остаточно уступить. Однак радість з тої події мішає по часті пересвідченє деяких япаньских кругів, що услівя, поставлені Росії, є за лагідні; в послідних днях відбуло ся багато зборів в Япанії найвпливовійших, інтелігентних кругів з візванем до правительства, щоби оно розширило свої жаданя супротив Росії. Напротив в Петербурзі переважає несимістичний настрої з тої причини, що загально існує пересвідченє, що Вітте яко

заступник Росії пішов до найдалших границь уступок, які Росія може починити задля мира.

Подібне відношене триває і між делегатами в Портсмуті. Вітте сам схарактеризував ситуацію супротив одного з кореспондентів в ось який спосіб: Шож вам маю казати про ситуацію. Я з Камурою зачали ся на себе як пси і чекаємо, хто кого перемаже. Однак ми дійшли вже до послідної границі наших повновластий. Те, чого Япанці жадають, є прямо обурююче. Я подав до відомости Петербургові, однак не жадав жадних дальших повновластий. Тепер вже рішене зависить не від мене, ані від Камури, але від столиць, а радше сказати від Токія.

Однак сильну опору найшла справа мира у властивім посереднику, президенті Рузвельті. Американські часописи заповідали вже заздалегідь, що Рузвельт не з тих людей, щоби анатично почате собою діло пустив его власному ходови, але що він в даній хвилі енергічно стягне цілу справу до себе. Так і стало ся тепер. Коли переговори дійшли мертвої точки нерішених ріжниць, Рузвельт запросив до себе заступників обох сторін, а попередно, як доносять, запевнив собі поперте в справі мира Англії, Франції і Німеччини. До Остербай, літньої резиденції президента, відіхав Розен, а відтак Вітте і відбули з ними довші конференції, на яких Рузвельт вніс, аби справу взаїмних жадав і концесій порішив мировий суд. Не звати еще, чи той суд буде займав ся наново всіма, вже полагодженими між делегатами kwestіями, чи обійме своїм ореченням тільки ті три артикули, що до яких не змогли досягнути єдності.

Що до мирового суду, російські делегати виявляють згоду, натомість Япанія рішучо ставить опір сему, щоби неутральні держави перенимали на себе посередництво між воюючими сторонами. Однак Рузвельт так забезпечив ся зі сторони найбільших світових держав, що Япанія буде мусіла остаточно приминити ся до бажань Рузвельта і вступити на дорогу мирового суду. В сей спосіб вступила би справа япансько-російської війни в нову фазу, а було би се триумфом для прихильників мира, колиб покінчила ся остаточно — в Газі.

Н О В И Н К И.

— Календар. В середу: руско-кат.: Лаврентія муч.; римо-кат.: Фалипа муч. — В четвер: руско-кат.: Евла, Клявдій; римо-кат.: Вартоломея.

— В справі рускої гімназії в Станиславові одержуємо з кр. Ради шкільної до поміщення отсей комунікат з датою 9. серпня 1905: С. Е. Пан мінистер віроісповіданя і просвіти рескриптом з дня 10. липня 1905 ч. 26272 розпорядив, щоби вступні іспити до 1. класи державної гімназії з викладовим язиком руским, що має бути утворена на початку року шкільного 1905/6 в Станиславові, відбули ся перед розпочатем згаданого року шкільного. О тім повідомляє ся родичів і опікунів учеників, що наміряють вступити до першої класи сеї гімназії. Заразом визнає ся їх, щоби перед 1. вересня 1905, зголосили ся до дирекції ц. к. гімназії в Станиславові. По 1. вересня відбудуть ся вступні іспити перед комісією, котру установляє ся сучасно до переведених тих іспитів.

— Вп. проф. др. Осип Маковей викладати буде в неділю дня 27. серпня в сали «Наді» в Бережанах на тему «Буковинська Русь та її відносини до України і Галичини». — Просить ся всіх, а з особна доколичних св'ященників і учителів о як найчисленнійшу участь. Вступ від особи 30 с, надатки приймає ся з подякою. Дохід призначений на «Селянську Бурсу» в Бережанах. Початок точно о 8. год. вечером. По викладі дуже пожадана дискусія.

— До руских Патриотів! Могучі народи стали такими лиш при помочи учителів, бо — до добробиту веде просвіта а просвіту дає школа, зглядно учителі. Францію побили в р. 1870 після висказу Мольткого учителі німецькі, а Росію бють тепер япанські. Учителі отже, то найважнійший елемент в народі, без учителів мусить кождий народ в нужді загинути.

Учителі в нас взагалі найгірше ситуовані, а Русини-учителі ще гірше стоять. Тому межі Русинами-учителями є ледви незначна частина бодрих духом, що працюють свідомо і неустрашно для добра руского народу, подаючи ему правдиву просвіту. Та горетка відважнійших Русинів-учителів бажає згуртувати все руске

учительство, освідомити его та ободрити до вірної служби для Руси-України. Ті вірні діти свого народу визнають всіх свідомих Русинів до підпираня їх щирих змагань морально і матеріяльно. Щоби змаганям додати поваги і сили, вони заснували нове руске товариство під назвою: «Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок». То товариство має головну ціль охороняти руске учительство від всяких кривд в его службових відносинах і підпомагати морально і матеріяльно потребуючих помочи. Більше як пів тисячки тих учителів зобовязало ся жертвувати на сю ціль частину того гроша, що руский народ для них жертвує. Але посеред нужди, в якій ті інтелігентні пролетарі живуть, є їх жертви за малі для здійсненя їх високих ідей. Ім треба як морально так матеріяльно помочи всеї рускої суспільности. Тому звертають ся до всіх руских патриотів з горячим прошенем, щоби зволили вписати ся до «Взаїмної помочи галицьких і буковинських учителів і учительок» яко члени спомогаючи, а засібнійші одиниці яко члени добродії. По потрібні в тій цілі формулярі декларацій і чеки належить відносити ся під адресою Руского Товариства педагогічного у Львові, при ул. Сикстускій ч. 47.

Повідомляючи вкінці, що перший звичайний загальний збір «Взаїмної помочи» відбуде ся 28. серпня с. р. о 10 годині рано, в великій сали школи виділової ім. Шевченка у Львові при ул. Сикстускій, ч. 47, кличемо ще раз: «Задля піднесеня свідомости, просвіти, а за тим і добробиту руского народу, споможіть руске учительство!» — Комітет основателів Товариства «Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок». У Львові, дня 21. серпня 1905.

— Ще один доказ консолідаційного безглуздя. З Брідщини пишуть до вчерашного «Діла»: «Перед виборами членів повітової ради в Бродях у важали рускі патриоти в Брідщині благодатною річю заключити з москвофілами консолідацію, думаючи в той спосіб щось зискати для народного сторонництва. Сумний досвід з дотепрішних консолідаційних практик мабуть за малою був для них осторогою. І стало ся, чого можна було надіятись. Москвофілські менери, кокетуючи з народовцями, порозуміли ся рівночасно з польською клікою із старостою на чолі і завдяки тій хруніській «сделці» вишло при виборах членами повітової ради, кількох їх кандидатів, між ними пресловутий «атец» Ефівович, очевидно на спільній лістї з кандидатами старостинськими. Народовці пошились в дурні. Коли то наші люди навчась ся втягати науку з історії і вибють собі раз на все з голови мрії про якунебудь спільну роботу з москвофілами. — М. М.»

— До основателів пожарних «Соколів». Наслідком більшого запотребованя статутів пожарних філій в останних днях — просимо о тиждень проволоти, заки виїде новий наклад статута. Гаразди! — Пожарна комісія львівського «Сокола».

— Красва рада шкільна затвердила вибір: о. Ант. Коліачкевича на заст. пресідателя шк. ради окружної в Раві, кс. Олекс. Ціли на заст. пресідателя шк. ради окр. в Стрию, о. Людомила Зарицького на духовного члена до шк. ради окр. в Жидачеві; — іменувала в народних школах: Волде. Гавровського учителем і Софію Кочиркевичеву учителькою 5 кл. жін. школи виділової ім. Кор. Ядвиги в Перемишлі, Тал. Будзиновського учит. 3-кл. муж. школи виділі в Самборі, Гната Янкевича учит. 5 кл. шк. муж. в Лиску, Ад. Юстівну і Мар. Барановичівну учит. в 4-кл. нар. школі жін. подученій з виділовою ім. Кор. Ядвиги в Перемишлі, Ів. Лубинського учит. 4-кл. шк. в Кленарові, Ів. Голубовича управителем 2-кл. шк. в Карлові; учителями (льками) 2 кл. шкіл: Евг. Харкевичівну в Пільній, Як. Попеля в Гнильчу, Гната Мораза в Гаєх тернопільських, Мар. Завадзку в Джурові, Мих. Мосьорівну в Дмитрії, Стан. Потія в Шехинях; учителями (льками) 1-кл. шкіл: Фил. Прокоповичівну в Красноставцях, Мар. Ільницьку в Калиновщині, Юл. Войтовича в Ропинці, Ад. Безоківну в Камінці мвлій, Йос. Новаковську в Рачкові, Кар. Ярошинську в Лодвині, Кар. Маречка в Мокрянах, Мих. Голейку в Городищу і Марк. Длуголецького в Чернишівці.

— Ц. к. школа заводова деревляного промислу в Коломії своїми виробами звернула увагу навіть заграниці. Передовсім домашні меблі в народних стілях вироблювані в ній руками учеників находять широкий покуп по високих цінах, а ученики з сеї школи мають відтак пшеничний «кусень хліба» на ціле житє. До той школи горне ся тому значний заступ сільських і міщанських хлопців, а в посліднім році було їх 93. З них 76 одержало добрий степень, 9 недостаточний, а 8 не класифіковано. На 93 учеників було 55 Русинів, і се як раз може засохити многих руских родичів до посланя своїх дітей до той школи. В минулім році покінчило школу 2 сницерів, 6 столярів і 5 теслів. При школі був інтернат на 35 хлопців в цілім удержанем а 15 на харчу. До удержаня інтернату причиняли ся

значними квотами мінистерія просвіти і повітові виділи з Покутя та поодинокі особи. Новий рік в ц. к. школі дерев. промислу в Коломії починає ся з днем 1. вересня с. р., а кінчить ся 15. липня 1906. Вписи учеників будуть відбувати ся 29, 30. і 31. серпня. Ученик мусить мати укінчений 13. рік житя, бути фізично здібний до виконуваня ремесла, вказати ся свідомством укінченої що найменше народної школи, з приміткою, що звільнено его від дальшого ходженя до той школи і мати дозвіл від родичів. Ученики платять по 2 К вписового. В інтернаті платять ся за повне удержанє 10 К місячно.

— Вісти з півн. Америки. В Новім Йорку засновано руске співацьке тавариство п. н. «Американський Боян», якого головою є п. А. Хромовский, а дирігентом п. Ем. Теодорович. Сей «Боян» поставив собі метою: «Плеканє рускої пісні на чужині, уряджуванє концертів і аматорських представлень, та уряджуванє співацьких прогульок по всіх місцевостях Спол. Держав, де пробувають Русини». — В Новім Йорку відбуло ся дня 20. с. м. посвяченє нової гр. кат. церкви св. Юрія. — В Ансові, Кон. устроїла тамошна Читальня ім. І. Котляревського аматорське представленє штук «Тато на заручинах» і «Мужики аристократи». Крім того були деклямації дівчат, а на конєць танці. — На руску прив. учит. семінарію в Коломії зложив в амер. «Свободі» перший о. Гр. Кульчицкий з Каржеджів 10 доларів.

— Огні. В Ставчанах коло Львова згоріла оноді церква. Огонь вибух на олтарі від свічки. — В Дідушицах малих знищив огонь 9 селянських загород вартости около 8.000 К. Причиною пожару була необережність.

— Стан засівів і жнив, по звітови мінистерії рільництва, до половини серпня с. р. загалом є добрий. Часті дощі поправили значно луки. Жнив покінчено майже всюда добре. В деяких околицях Моравії, західної Галичини, Долішної і Горішної Австрії, Сольногорода і Каринтії зливі дощі не змогли поправити збіжа. Довгу посуху відчули передовсім зах. Галичина і Буковина, Горішна Австрія і Каринтія та Сольногород. Натомісь Чехи майже на цілім просторі мали достаточнок вогкості. Літні засіви наслідком загальної посухи потерпіли більше чим озимі засіви. Ячмена випали добре в Долішній Австрії, східній Галичині, на Шлеску і в альпейських краях (крім Сольногорода). Натомісь в Чехах і зах. Галичині дуже слабо. Овес виїшов дуже лихо — головно в Дол. Австрії, Каринтії, в Сольногороді і в Країні. Одноко лише в зах. Галичині був овес ліпший чим минулого року, і далеко більше чим ячменю. Гречка висохла в Дол. Австрії і в Каринтії — впрочім у всіх краях є добра. Кукурудза потерпіла від посухи в Каринтії і на Буковині так далеко, що на ню не можна вже в тих краях богато надіяти ся. Картофлі не дуже розросли ся, наслідком посухи, в деяких околицях зах. Галичини, на Буковині, в Каринтії а по части також в Горішній Австрії. В інших краях і околицях стан картофлі є гарний. Цукрові бураки поправили ся значно з виїмком деяких околиць західної Галичини, де посуха дуже дала ся в знаки. Бураки на нашу загалом добрі. Капуста змарніла переважно від посухи і черваків. Досить вдала ся лише в альпейських краях (з виїмком Каринтії і Сольногорода) та в Країні, в Чехах а по части в цілій Галичині.

— Дрібні вісти. В Станиславові повісив ся Станислав Сулковский, приватний інженер. — В Фрайбергу в Німеччині помер др. Ернест Барайтер, посол до австрійського парламенту з округів Егер-Фрэнценсбэд-Аш в Чехах. Покійний належав до німецько-народного союзу, і зачислав ся до скрайних німецьких шовіністів. — В Індях померло на чуму в першій половині с. р. 900.000 осіб.

— Родимці! Памятайте про бурсу «Шкільної Помочи» в Снятині, яка удержує убогих учеників реальної школи.

Посмертні [†] оповістки.

— О. Йосиф Терешкевич, парох в Воробівці тернопільського деканата, упокоїв ся дня 16. с. м. в 60. році житя а в 32. році св'ященства. В. с. п.!

Телеграми

з дня 23. серпня.

Царгород. Про викритє заговору в Смирні доносять: Найдено 80 некольних машин, 48 динамітових бомб, ріжні вибухові матеріяли і значне число листів та інших писем. Пляновано замах на правительственні будинки, консуляти, кораблі ітп. Арештовано поверх 100 осіб, а між ними одного урядника.

Льондон. Daily Telegraph доносить з Токіо дня 19. с. м.: Японці посунули ся в північній Кореї значно вперед. Росіяни виперті з оборонних становниц перейшли ріку Тумен і спалили мости. На певно можна вносити, що на полудне від ріки Тумен вже нема Росиян.

Мілава. В цілій Курляндії заведено воєнний стан.

Берлін. Цісар Вільгельм приняв димісію губернатора в полуднево західній Африці, Ляйтвайна, та іменував на его місце губернатором генер. консуля Лінденквіста.

Франкфурт. Frankf. Ztg. доносить, що в Петербурзі увязнено висшого державного секретаря в міністерстві заграничних справ, Зевальда, за діяльність в ліберальнім дусі.

Colosseum в пасажі Германів

при ул. Соняшній у Львові.
від 16. до 1. вересня 1905.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено в неділі і свята 2 представляє о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З купленим білетом на фотелі, ложі і рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Каварні.

В музичній бібліотеці п. з.

„Торбан“

вийшли уже слідуєчі твори:

ч.	Автор	Заголовок твору	Ціна К. с.
—	Ярославенко	1-ий Народний марш на форт	1 —
1.	Ярославенко	Любощі, вальс на фортеп'яні	1 50
2.	Ярославенко	Сьпіваник для шк. нар. Ч. I.	— 50
3.	Лопатинський	Не жартуї, мазурна на форт.	— 70

Видає і висилає:

УКРАЇНСКА НАКЛАДНЯ

Львів, Бронівська 8.

Ярослав Лопатинський.

Русалка,

вальс на фортеп'яні.

— Ціна 2 К.; голоси на оркестру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Ціна 1 К.

Набути можна у всіх книгарнях; головний склад в Книгарни товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

Композиції Ярославенка на фортеп'яні

* „ЛЮБОЩІ“ *

вальс по К 1-50,

* I-ший Народний Марш *

по К 1-00

продають ся по всіх книгарнях у Львові і в Перемишлі, в Станиславові у Штавадхера, в Чернівцях у Пардінного, в Самборі у Гайзіга в Тернополі у Комоневського і в Коломиї у Оренштайна.

Видає і відповідає за редакцію: Лев Лопатинський.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вклади до опроче тованія на 4 прп. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадження коштів послілки можна прислати гроші чеками Щодниці поштової; вклади може кождей, навіть і нечлен; на жадане звертає ся вкладку кожого часу, навіть без виповідження (за есконтом).

ПОЗИЧКИ уділя „Джістер“ своїм членам на 6 прп. сслату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекі або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів: яко дивіденди від уділів і на добродійні шл. — Дотепер уділів „Джістер“ на церкви, бурси, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вклади:	1,783,673 К.
Удлі членів:	133,117 К.
Ф. резервовий і пн.:	26,576 К.
Позички уділені:	1,616,402 К.
Цінні папери:	123,627 К.
Львоваці:	169,456 К.
На рах. біжучим:	81,988 К.

Житки **СОКІЛ** можна набувати в „Сокильськїм Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокильськїм Базарі“.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейскїй).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломиї) 1/5—30% вкл. в нед. і свята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина,
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:15	з Самбора, М. Либорча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11:10	до Белзця, Сокала, Любачева
10:35	з Рашева, Лавочного, Калуша, Любачева	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:55	з Підволочиск, Гусятина, Кошичинець, Козови	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кін-	4:10	до Рашева, Любачева, Хирова,
1:50	посп. з Самбора, Яс, Сянока, Івонича	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Кошичинець, Козови	5:50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (1/5—30%)
3:45	з Стрия, Тухлі (1/5—30%), Сколього (1/5—30%)	5:58	до Яворова
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:00	з Сокала, Белзця, Любачева	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	7:30	до Рави рускої
5:45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселиці	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:05	до Перемишля (1/5—30% вкл.), Хирова, Івонича
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Яс	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Броцлава, Варшави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Скали, Івонича, Гусятина	11:05	до Підволочиск
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:10	Івонича, Скали, Гусятина, Потутор
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги на дворець „Підзамче“	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/5—30%), Калуша
7:00	з Підволочиск, Одеси, Бродів	4:15	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги,
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івонича, Скали, Гусятина, Грималова		з двірця „Підзамче“
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Чорткова, Заліщик, Івонича, Скали, Гусятина	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
10:02		11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
		2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
		9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

Львокальні поїзди.

Приходять на головний дворець:

з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6:50, 7:50 рано, 9:55 передполуд. (тільки в неділі і рямо-кат. свята), 1:46 попол. (тільки в неділі і р.-кат. свята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.
з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і свята).
зі Шчирця 10:10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі свята).
з Любінця 11:52 в ночи (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і р.-кат. свята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейскїй різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано об'єднано рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містєвїм бюрї ц. к. держ. залізницї, Пасаж Гавсманна ч. 9.

Відходять з головного двірця:

до Брухович від 14/5 до 10/9 вкл. 5:50 рано, 8:30 рано (тільки що неділі і свята р.-кат.); 12:30 по пол (тільки що неділі і свята р.-кат.), 2:10, 3:20 попол., 6:10, 7:30 і 7:55 веч.).
до Рави рускої 11:15 в ночи кождей неділі.
до Янова 6:55 рано, 9:15 передпол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1:35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята), 3:08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5:58 пополудни,
до Шчирця 1:55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята) до Любінця вел. 2:15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свят

З друкарні В. А. Шпйковського.